

milijonov duš pod svojo skrbjo! Sovražniki sv. cerkve jim grenijo zelo stare dneve, oropali so jih vsega, zaprli jih v vatikanske zidine in še sedaj jim ne dajo miru. V resnici tudi o njih veljajo besede sv. Pavla: »K temu, kar trpim od zvonaj, prihaja še vsakdanja skrb, skrb za vse cerkve; kajti kdo oslabi, da bitudijaz ne oslabei? Kdo se pohujšuje, da bi tudi mene ne skelelo? (2. Kor. 11, 24 do 33.)

Zatorej pa mi polajšamo dobremu očetu stare dneve. Poslušajmo njih modre nasvete, živimo po krščansko, to bo tudi naša moč, da nas noben sovražnik ne bo premagal! Večni Bog, gospod življenja in smrti, pa naj še podaljša dneve do skrajnih mej človeškega življenja in naj blagoslovi njih očetovsko delovanje!
Dr. Fr. K.

Mili darovi za družbo vednega čiščenja: Sv. Hema 7 gld. 35 kr., Koprivnica 8 gld., Sv. Štefan pri Celju 11 gld. 50 kr., Frankolovo 8 gld. 50 kr., Sv. Venčesl 9 gld., Slov. Gradec 2 gld. 50 kr., Šmiklavž 2 gld., 50 kr., Sv. Jurij pod Taborom 11 gld. 80 kr., Brežice 14 gld. 12 kr., Ruše 10 gld., Škale 7 gld. 65 kr., Stolna cerkev v Mariboru 26 gld. 50 kr., Sv. Peter pri Mariboru 10 gld., Sv. Križ nad Mariborom 5 gld., Kamnica 4 gld., Črna gora pri Ptuj 4 gld.

Gospodarske stvari.

Trgovinska zadruga.

Splošna je tožba med ljudmi, da denarja primanjkuje. Ako pa ogledujemo na kacam sejmu ali trgu, vidimo živahen promet, neko lahkoživo gibanje. To nam daje povod, preiskovati uzroke, kam gine denar iz naših krajev. Saj so vendar naša polja primerno rodovitna, da ne bi trebalo nam vsega za dom dobivati iz tujine in to za drag denar.

Dva uzroka sta, katera denar od nas spravljata. Prvi je lahkomišelnost našega ljudstva ali pomanjkanje varčnosti. V boljših letih se ne znamo varovati obilnih izdatkov, da sproti porabimo vse; le slabe letine nas učijo varčevati. To velja o kmetu, obrtniku in delavcu. Ako primerjamo naše kraje z pustinami v tujini, ne verujemo lahko, da bi bila pri nas revščina doma, kakor je marsikje v resnici. Lahkomiselnost v mladosti stiska starosti; sedem debelih krav — letin — pojedjo druge — suhe! O tem se bi dalo še marsikaj reči, ali naj bo za drugokrat!

Danes hočemo pogledati bolj natanko drugo napako, ki nam molze denar iz žepa, pa ga spravlja daleč v tujino. To so naše neugodne trgovinske razmere. Slovenci smo žalibog razdeljeni in razkosani na šest dežel, da se ne moremo primerno spoznati in vzajemno občevati, kar bi bilo le nam v korist. Toda tega ni samo kriva uprava, tudi naša brezbriznost ima mnogo na vesti. Med sabo se spominjamo in kličemo znano geslo »Svoji k svojim!« zraven pa hodimo mimo lačnega domačina k ošabnemu tujcu naročevati in kupovati. Čuditi se torej ni, da pri nas trgovina hira, denar pa teče od nas v tujino.

Za te besede lahko navedemo mnogo vzgledov. Prebivalci dolin, ki živé od poljedelstva, imajo marsikdaj na prodajo žita, ali ne morejo se ga iznebiti, ker ni kupcev. Vozijo ga v mesta na trge, kjer ga dostikrat oddajo po ničevi ceni. Kakor da bi s kitajskim zidom bili obdani, ne morejo na svetovni trg s svojim blagom, ako bi ono v istini imelo lepo ceno, seveda v rokah bogatašev. Kadar pa kje daleč na Ogerskem, ali še dalje kje, nastopi povodenj ali druga uima, v par dnevih začutimo to pri naših žitnih trgovcih s tem, da se cena blagu zviša. Ali smo res tako odvisni od ošabnega tujca, da nam bode vedno on narekoval ceno našemu blagu? Ali res mora nas živiti

tuje zrnje, moka itd. med tem, ko marsikateri domači poljedelec ne more spraviti svojih pridelkov v denar?

Enako je z lesno trgovino. Pri žagah košatega Pohorja se nakupiči včasih blaga, da ni prostora več za skladanje. Ako povprašaš, čemu da se ne odpošlje, dobiš odgovor, da ni naročila, torej ne kupca. Marljiv trgovec se potrudi večkrat v doline z namenom, blago prodati, ali kaj ondi zve? Blaga lesnega, kolikor so potrebovali, kupili so že in to od židov, ki stanujejo na Hrvaškem. Povpraša za ceno, ta je sicer nizka, ali ko vidi blago, spozna lahko, da so to sami izbirk. Torej je žid na Pohorju kupil — seveda po ceni — množino blaga, to je dal prebrati, s slabejim je založil naše dolinske kmete, boljše pa odposlal dalje. Kje je dobiček od vsega, če ne pri njem? Kupec in prodajalec — oba slovenska kmeta — ga obilno in skrbno pitata. Ali bi se ne dalo tudi temu odpomoči, zlasti z menjalno trgovino, da ne bi se vsikdar rabil toliko pomanjkajoči denar?

Nič boljše ni z vinom in drugimi pijačami. Kakor žgoča lava so preplula naše kleti slaba italijanska vina, v katerih dostikrat morda najdeš drugo vse, samo trsnega soka ne! Težko pridelani in večkrat pičli domači pridelek pa čaka zastoj na kupca, dokler se ga ne usmili — dostikrat zopet tujec, ki se potem ponaša po svetu z — našim blagom! Prav tako je z moštom, živino, skorjami in drugimi pridelki. Doma med seboj si Slovenci žalibog ne upamo trgovati, temveč le s prav oddaljenim tujcem delamo zveze. Ali se je potem čuditi, da gre denar iz dežele? Ali ni žalostno za nas, da nam narekuje ošabni tujec cene za naše blago, katero bi večkrat lahko mi doma prodajali? Ali je treba nam biti tako odvisnim od tujcev? Ali temu ni pomagati?

Na vsa ta vprašanja odgovorim na kratko. Lahko bi se zacelila ta žgeča rana našega gospodarskega življenja, samo nekaj nam je neizogibno potrebno zraven, namreč dobre podjetne volje, skrbi in — vsaj za časa — požrtvovalnosti! Osnovala naj bi se kje v priložnem kraju med nami domača trgovinska zadruga! Ta naj bi postala med nami 1. posredovalka v trgovini in 2. si bi polagoma nabrala zalogo, da bi bila središče naše kupčije. Seveda bi kot taka morala imeti na razpolago časnik, da bi se v njem lahko pozvedelo, posredovalo in se cene raznemu blagu naznanjale.

K takšni zadrugi želel bi povabiti vse Slovence. Vsak bi se naj zavezal, da ne kupi potrebnega blaga drugje, nego pri zadrugi, ali od njenih članov! Ona bi nam bila potem tako rekoč živi sejem, kjer se bi za naše potrebe vse našlo, pa tudi lahko ponujalo. Kmetje v dolinah naročali in pozvedovali bi potrebno lesno blago, ob enem pa ponujali mesto denarja žitne pridelke. Hribovski kmetje pa bi vračali z lesnimi pridelki potrebno zrnje, vino itd. Skratka, bila bi prava menjava, ki bi se vršila brez tretjega — trgovca, kateri sedaj brez truda to delo vrši in se od slovenskih žuljev bogati. —

Da ta misel ni nova, pričajo mnoge zadruge po svetu, katerih namen ni družega, nego zblizati in seznaniti ljudi. Seveda morajo te v prvi vrsti poskrbeti, da jamčijo one za pristnost in vrednost blaga, v drugej pa za poštenost in zmožnost dostikrat neznanega sotrgovca ali kupovalca. To zblizanje in spoznanje samo nam bo prineslo veliko odjemalcev naših pridelkov, koliko pa se nam bo še zboljšalo stanje vsled menjalne kupčije? Ako se to uresniči, imamo upanje, da smo ušli iz krempljev ogerskih in italijanskih trgovcev, kateri žalibog sedaj molzejo naše kraje, da je žalostno.

Seveda bi takšno podjetje vsaj v začetku potrebovalo precej glavnice, ali tega morda tudi ne zahteva marsiktera stavba, ki jo vršijo naši denarni zavodi? Računimo, da je ta v čast narodu in korist domovini,

ali primerjajmo k naši zadrugi: Najlepša čast za naše ljudstvo bode, ako se ono strese tujega kapitala in svobodno živi na krasnih tleh, kamor je je ljubi Bog postavil! Pohorski.

Sejmi. Dne 15. januarija v Poličanah (za svinje). Dne 17. jan. v Petrovčah, pri Sv. Petru pri Radgoni, v Kapelah in Marenbergu. Dne 19. jan. v Imenem (za svinje). Dne 20. jan. na Bregu pri Ptuj (za svinje), Sv. Mohorju pri Slatini in v Bučah. Dne 21. jan. na Teharjih.

Dopisi.

Iz Gradca. (Prošnja 179 Št. Peterčanov) pod Sv. Gorami za poldnevni šolski pouk. V seji dne 11. jan. je izročil poslanec g. J. Žičkar deželnemu zboru sledečo prošnjo, po kateri naj se napravijo tudi prošnje tistih občin, ki želijo poldnevni šolski pouk:

Slavni deželni zbor!

Pred dvema letoma prosili smo prebivalci občine Št. Peter pod Sv. gorami po slavnem okrajnem šolskem svetu kozjanskem, naj bi se na tukajšnji petrazredni šoli, kjer se je uvedel celodnevni pouk, ta odstranil ter zopet poldnevni pouk vpeljal.

To prošnjo usojamo si spodaj podpisani zopet ponoviti in jo visokemu deželnemu zboru najponižnejše predlagati, kajti v teku časa se je pokazalo, da pouk, v šoli, ki celi dan trpi, ni primeren razmeram našega kraja.

Tukajšnja šola obiskuje nad 400 otrok. Izmed teh jih gotovo ni 50 tako blizu šole doma, da bi zamogli opoldne na dom iti in kaj gorkega jesti dobiti. Vsi drugi so daleč proč od šole doma, ker je tukajšnja občina jako po hribih raztresena, tako da od nekaterih hiš ima otrok dobro poldrugeto uro hoda v šolo. Ker je tu ljudstvo večinoma ubogo, lahko se misli in lahko se je tudi prepričati, da je večina otrok od tako revnih hiš, da jim domačini nimajo gorkega zajutreka dati; Bog, če premorejo skorjo kruha in ob tem mora ubogi otrok biti do noči, ko zopet domu prikoraka, zadovoljen. Kdo zamore trditi, da je to otroku za razvitje telesa ugodno! In ker mnogi stariši to previdijo, tudi ne zamerijo otroku, če opoldne, ko so otroci celo uro brez nadzorstva, domu pride, da si glad potolaži. Skoz to se pa napolni zapisnik šolskih zamud, iste zamude se potem kaznujejo, pri stariših pa, katere kazni zadenejo, kateri pa še mnogokrat za sol denarja nimajo, zbudijo te kazni nasprotovanje in sovraštvo do šole; to mrzno do šole dobé od njih tudi otroci in ne more se reči, da je to šoli na korist.

Dalje tudi celodnevni pouk ni primeren razmeram našega kraja, ker smo občani do malega vsi poljedelci; poljedelci oziroma rokodelci bodo tudi večinoma vsi naši otroci in kot taki se morajo za časa dela vaditi. Ako otrok do svojega 14. leta se dela vadil ne bo, tudi pozneje nikdar priden delavec ne bode. Obeta se nam sicer, da se bodo otroci v 13. in 14. letu za poletni čas šolskega pouka oprostili; pa ko stariši za tako oproščenje prosijo, se v okrajnem šolskem svetu polovica takih prošenj zavrže. In če je tak otrok, ki bi bil že za vajo k delu sposoben, že jutraj okoli 7. ure v šolo poslan, ter pride popoldne ob kaki 5. uri domu, kaj še mu ostaja časa, da bi se kakega dela vadil? Kdor pa trdi, da delo v mladosti potrebno ni, tudi razmer in potreb kmečkega stanu ne pozna ali poznati noče.

Torej to dvoje: namreč skrb za telesno razvitje otrok, ki se pa zadržuje, ako otrok celi dan nič družega ne dobi, ko kruh in Bog, če še tega ima — in pa uvidenje potrebe, da se mora mladost ne samo učiti, temveč tudi dela vaditi — vodi nas do tega, da predlagamo najponižnejšo prošnjo:

Visoki deželni zbor naj milostno bla-